

H.G. WELLS

Războiul lumilor

Traducere din limba engleză și note de
CRISTINA JINGA

Prefață de
DRAGOȘ ZETU

CORINT

CUPRINS

<i>Prefață de Dragoș Zetu</i>	5
<i>Tabel cronologic</i>	9
Cartea întâi – SOSIREA MARȚIENILOR	20
I. ÎN AJUNUL RĂZBOIULUI	23
II. STEAUA CĂZĂTOARE	31
III. PE IZLAZUL DE LA HORSELL	36
IV. CILINDRUL SE DESCHIDE	40
V. RAZA PÂRJOLITOARE	44
VI. RAZA PÂRJOLITOARE PE CHOBHAM ROAD.....	49
VII. CUM AM AJUNS ACASĂ	52
VIII. VINERI NOAPTEA	57
IX. ÎNCEPE LUPTA	61
X. PRIN FURTUNĂ	68
XI. LA FEREASTRĂ	76
XII. CUM AM VĂZUT DISTRUGEREA AȘEZĂRIILOR WEYBRIDGE ȘI SHEPPERTON.....	83
XIII. CUM M-AM ÎNTÂLNIT CU DIACONUL	96
XIV. ÎN LONDRA	103
XV. CE S-A ÎNTÂMPLAT ÎN SURREY	116
XVI. EXODUL DIN LONDRA	126
XVII. COPILUL TUNETULUI.....	140

Cartea a doua – PĂMÂNTUL SUB STĂPÂNIREA MARȚIENILOR 151

I. ÎNGROPAȚI SUB DĂRĂMĂȚURI	153
II. CE AM VĂZUT DIN CASA ÎN RUINE	162
III. ZILELE DE CAPTIVITATE	173
IV. MOARTEA DIACONULUI	180
V. LINIȘTEA	186
VI. CE AM FĂCUT ÎN A CINCISPREZECEA ZI	190
VII. OMUL DE PE DEALUL PUTNEY	194
VIII. LONDRA MOARTĂ	213
IX. RUINELE	223
EPILOG	229

CORINT

CLASICI AI LITERATURII UNIVERSALE

Titlu	Autor	Preț
Adolescentul	F. M. Dostoievski	43,25
Agnes Grey	Anne Brontë	24,90
Anna Karenina	Lev Tolstoi	49,90
Ben Hur	Lew Wallace	34,90
Contele de Monte-Cristo	Alexandre Dumas	59,90
Crimă și pedeapsă	F. M. Dostoievski	27,50
Dama cu camelii	Alexandre Dumas-fiul	24,90
Dama de pică și alte proze	Aleksandr Pușkin	29,90
Departee de lumea dezlănțuită	Thomas Hardy	34,90
Doamna Bovary	Gustave Flaubert	24,90
Doamna de Monsoreau	Alexandre Dumas	39,90
Duelul • Dramă la vânătoare	Anton Cehov	29,90
Emma	Jane Austen	24,90
Eugenie Grandet	Honoré de Balzac	20,13
Fantoma de la Operă	Gaston Leroux	31,90
Fii și îndrăgostiți	D.H. Lawrence	34,90
Frații Karamazov, (2 vol.)	F.M. Dostoievski	49,99
Însemnări din subterană • Eternul soț • Jucătorul	F.M. Dostoievski	39,90
Jane Eyre	Charlotte Brontë	24,90
La „Paradisul femeilor”	Emile Zola	34,90
La răscruce de vânturi	Emily Brontë	29,90
Lélia	George Sand	28,80
Litera stacojie	Nathaniel Hawthorne	24,90
Maestrul și Margareta	Mihail Bulgakov	34,90
Marele Gatsby	F. Scott Fitzgerald	24,90
Marile speranțe	Charles Dickens	24,90
Mănăstirea din Parma	Stendhal	24,90
Mândrie și prejudecată	Jane Austen	24,90
Nana	Émile Zola	34,90
Oameni sărmani • Dublul	F.M. Dostoievski	28,80
O pagină de dragoste	Émile Zola	29,90
Oliver Twist	Charles Dickens	24,90
Omul de aur	Jokai Mor	31,92
Piatra Lunii	Wilkie Collins	38,44
Piața Washington	Henry James	24,90

Capitolul I

ÎN AJUNUL RĂZBOIULUI

Nimeni n-ar fi crezut, în ultimii ani ai secolului al XIX-lea, că lumea aceasta era observată cu atenție și îndeaproape de niște inteligențe superioare celei a omului și totuși la fel de ucigătoare ca a lui și că, în timp ce oamenii își vedeau de diversele lor ocupații, erau urmăriți și studiați, probabil tot atât de amănunțit cum examinează și omul, la microscop, efemerele organisme care mișună și se înmulțesc într-o picătură de apă. Cu nesfârșită mulțumire de sine, oamenii s-au fâțâit de colo-colo pe planeta aceasta, văzându-și de măruntele lor treburi, netulburați în convingerea dominației lor asupra materiei. Se prea poate ca și protozoarele de sub microscop să procedeze la fel. Nimeni nu s-a gândit măcar o dată la planetele mai vechi din spațiu ca la niște potențiale surse de pericol pentru omenire ori s-a gândit doar ca să respingă ideea, căci pe acestea viața ar fi imposibilă sau improbabilă. Pare ciudat, când ne reamintim unele mentalități din acele zile îndepărtate. În cel mai bun caz, oamenii de pe Terra își închipuiau că pe Marte ar putea exista alți oameni, probabil inferiori lor și gata să întâmpine cu brațele deschise o expediție misionară a pământenilor. Totuși, peste prăpastia spațiului, niște minți care erau față de ale noastre cum sunt mințile noastre față de cele ale organismelor efemere – intelecte dezvoltate, detașate și insensibile – priveau pământul acesta cu ochi lacomi și, încet, dar sigur, își urzeau planurile împotriva noastră. Apoi, la începutul secolului al XX-lea, a venit marea dezamăgire.

Planeta Marte, nu cred că mai trebuie să-i reamintesc cititorului, se învâрте în jurul Soarelui la o distanță de aproximativ 140 000 000 de mile, iar lumina și căldura pe care le primește de la Soare sunt pe jumătate din cât primește lumea noastră. Probabil că este, dacă ipotezele nebulare¹ conțin vreun sâmbure de adevăr, mai veche decât planeta noastră și, probabil, cu mult înainte ca Pământul să înceteze de-a mai fi magmă, pe suprafața ei viața și-a început cursul. Faptul că are numai a șaptea parte din volumul Pământului probabil că i-a accelerat procesul de răcire până la temperatura la care viața a putut începe. Avea și aer, și apă, și tot ce este necesar pentru susținerea vieții.

Cu toate acestea, atât de înfumurat este omul și atât de orbit de orgoliul lui, încât niciun scriitor, până în ultimul an al secolului al XIX-lea, n-a emis vreo părere că viața inteligentă s-ar fi putut dezvolta la distanța aceea, ba chiar oriunde în altă parte, în afara nivelului pământean. Nici nu era foarte clar pentru toți că, de vreme ce Marte era mai veche decât planeta noastră, avea un sfert din suprafața Terrei și era mai îndepărtată de Soare, rezulta obligatoriu nu doar că era și mai înaintată în ceea ce privește evoluția vieții, dar chiar mai aproape de sfârșitul acesteia.

Răcirea seculară care urmează să pună stăpânire și pe planeta noastră este, într-adevăr, foarte avansată la vecina noastră. Condițiile sale geofizice ne sunt, încă, în mare parte necunoscute, dar știm acum că, până și în regiunile sale ecuatoriale, temperaturile de la amiază abia dacă se apropie de cele ale iernilor noastre cele

¹ Teorie enunțată prima oară de Immanuel Kant și reluată de Pierre-Simon Laplace, care susține că sistemul nostru solar ar fi luat naștere dintr-o nebuloasă, o masă de materie fierbinte aflată în rotație, care, mai întâi, s-a concentrat, luând forma unui disc, după care, datorită forței centrifuge, a început să piardă, treptat, câte un inel de materie gazoasă de la periferia discului, din care s-au format, pe rând, planetele, în centru rămânând Soarele (aici și în continuare, dacă nu există nicio mențiune, notele aparțin traducătoarei).

mai aspre. Aerul său este mult mai rarefiat decât al nostru, oceanele sale s-au micșorat până au ajuns să acopere doar o treime din suprafața totală, iar anotimpurile încetinite nu înseamnă decât mutarea acumulărilor uriașe de straturi de zăpadă când la un pol, când la celălalt, cu inundații foarte mari ale zonelor temperate, când zăpezile se topesc. Această ultimă etapă a extincției, care în cazul nostru este încă incredibil de îndepărtată, a devenit o problemă stringentă pentru locuitorii de pe Marte. Presiunea necesității imediate a făcut ca inteligența să le devină mai ascuțită, puterile mai mari și inimile mai împietrite. Atunci, cercetând spațiul din jur cu instrumente și mijloace la care noi nici n-am visat, au văzut în apropierea lor, la o distanță de numai 35 000 000 de mile în direcția Soarelui, ca pe o stea a speranțelor pentru ei, planeta noastră, mai caldă, înverzită de vegetație și albăstrită de ape, cu o atmosferă încărcată de norii cei atât de necesari fertilității, și au întrezărit printre norii scâmoși fâșiile întinse de uscat ale țărilor populate și mările înguste, pe care se buluceau navele.

Iar noi, oamenii, creaturile care locuim pe acest pământ, trebuie să fi fost pentru ei la fel de străini și inferiori cum sunt mai-muțele și lemuriienii pentru noi. Latura intelectuală a omenirii deja admite că viața este o neîncetată luptă pentru existență și se pare că tot așa cred și cei de pe Marte. Lumea lor este mult înaintată spre răcire, pe când lumea noastră este încă înțesată de viață, dar populată numai de ceea ce ei consideră a fi specii inferioare. A porni înspre Soare într-o acțiune de cucerire era, într-adevăr, singura lor salvare de la distrugerea care, generație după generație, îi covârșea.

Înainte de a-i judeca prea aspru, trebuie să ne amintim ce nemiloasă și completă distrugere a exercitat omul nu doar asupra animalelor, precum speciile dispărute de bizon și de păsări Dodo, dar și asupra raselor inferioare. Locuitorii Tasmaniei, în pofida asemănării lor cu oamenii, au fost rași de pe fața pământului în războiul de exterminare condus de imigranții europeni, care a durat

50 de ani. Chiar suntem, oare, așa niște apostoli ai milei, încât să ne plângem că marțienii au pornit la război cu aceleași intenții?

Marțienii se pare că și-au calculat descinderea cu o uimitoare subtilitate – cunoștințele lor matematice sunt, evident, mult mai bogate decât ale noastre – și că și-au efectuat pregătirile cu o unanimitate aproape perfectă. Dacă instrumentele noastre ne-ar fi permis-o, am fi observat primejdia în creștere, încă din secolul al XIX-lea. Oamenii de știință ca Schiaparelli¹ au ținut sub observație planeta roșie – fiindcă veni vorba, este ciudat că secole de-a rândul Marte a fost steaua războiului –, dar n-au reușit să interpreteze corect schimbarea înfățișării planetei ale cărei detalii le treceau cu atâta exactitate pe hartă. În tot acest timp, marțienii se pregăteau. În timpul opoziției planetelor din 1894², o lumină puternică a fost remarcată pe partea luminată a discului, mai întâi, de către Observatorul Lick³, după aceea de Perrotin⁴ din Nisa, apoi și de către alți observatori. Cititorii englezi au aflat prima oară despre ea în numărul din 2 august al revistei *Nature*. Înclin să cred că explozia aceasta a fost produsă de uriașul tun, montat în craterul imens de pe planeta lor, cu care au tras asupra noastră. Niște semne stranii, la vremea aceea inexplicabile, au fost zărite în apropierea locului acelei explozii, în timpul următoarelor două opoziții.

¹ Giovanni Virginio Schiaparelli (1835–1910), astronom italian și istoric al științei, directorul Observatorului Brera (Milano) și membru al Academiei Lincee (Roma). A devenit celebru pentru studiile sale privind planeta Marte și stelele căzătoare.

² Alinierea planetelor Marte și Terra cu Soarele.

³ Observator astronomic din California, construit între 1876 și 1887, din inițiativa întreprinzătorului american James Lick, al cărui nume îl și poartă.

⁴ Henri Joseph Anastase Perrotin (1845–1904), astronom, director al Observatorului din Nisa, a făcut studii importante asupra asteroizilor, cometelor și planetelor, în special Marte și Venus. A confirmat existența canalelor de pe Marte, pe care le remarcase Schiaparelli în 1882, și a realizat niște hărți foarte asemănătoare cu ale acestuia.

Prăpădul s-a dezlănțuit asupra noastră acum șase ani. În timp ce Marte intra în opoziție, Lavelle a încins firele centralei de comunicații astronomice din Java cu uluitoarea știre despre o uriașă explozie de gaz incandescent pe planeta vecină. S-a întâmplat aproape de miezul nopții, pe 12 august, iar spectroscopul, pe care el l-a pus în funcțiune imediat, a indicat o masă de gaz arzând, în principal hidrogen, deplasându-se cu o viteză fantastică spre Pământ. Această salvă de foc a devenit invizibilă pe la douăsprezece și un sfert. El a descris-o ca pe o colosală exalație de flăcări, degajată brusc și violent de pe planetă, „precum gazele aprinse care ies dintr-un tun”.

O frază nemaipomenit de exactă, după cum s-a dovedit. Totuși, în ziua următoare, în ziare nu se pomenea nimic despre asta, în afară de o notă scurtă în *Daily Telegraph*, iar lumea și-a văzut de treabă, ignorând unul dintre cele mai grave pericole care au amenințat vreodată rasa umană. Poate că nici eu n-aș fi aflat nimic despre erupție, dacă nu m-aș fi întâlnit cu Ogilvy, bine-cunoscutul astronom, la Ottershaw. Era din cale-afară de tulburat de știre, iar, din cauza preaplinului emoțiilor care îl tulburau, m-a invitat să merg cu el, în noaptea aceea, să ne uităm la planeta roșie.

În ciuda tuturor celor întâmplate de atunci încoace, încă îmi amintesc întâmplarea aceea foarte clar: observatorul cufundat în întuneric și tăcere, lanterna semiacoperită care arunca doar o lumină slabă pe podea, într-un colț, bătaile regulate ale ceasornicului din telescop, mica fantă din tavan – o formă lunguiață, cu o dără de praf de stele de-a curmezișul. Ogilvy se mișca în jurul aparatului, fără să-l pot vedea, doar îl auzeam. Privind prin telescop, se putea observa un cerc albastru-închis și mica planetă rotundă plutind în câmpul vizual. Părea așa de neînsemnată, strălucitoare, mică și nemișcată, ușor umbrită de niște fâșii transversale și puțin mai turtită decât un cerc perfect. Însă atât de mică și îmbăiată în argintiu – cât o măciulie de bold de lumină! Parcă și

tremura, dar asta, de fapt, se datora vibrației mecanismului de ceasornic din telescopul orientat spre planetă.

În timp ce priveam, mi se părea că planeta ba se mărește, ba se micșorează, ba se apropie, ba se depărtează, dar asta din cauza ochilor mei obosiți. Se afla la 40 000 000 de mile distanță de noi – peste 40 000 000 de mile de vid. Puțini sunt cei care-și dau seama de imensitatea golului în care plutește praful universului material.

Îmi amintesc că, lângă ea, în obiectiv, se desluseau trei puncte de lumină, trei stele infinit mai îndepărtate, iar de jur-împrejurul ei se întindea insondabila beznă a spațiului gol. Știți cum arată întunericul într-o noapte luminată doar de chiciura stelelor? Printr-un telescop, pare și mai adânc. Invizibil pentru mine, întrucât era atât de îndepărtat și de mic, zburând rapid și drept către noi, străbătând acea incredibilă distanță, apropiindu-se în fiecare minut cu atât de multe mii de mile, venea Obiectul pe care ni-l trimiseră ei, Obiectul care avea să aducă atâta zbucium, dezastru și moarte pe Pământ. Nici nu-mi trecea prin minte așa ceva în timp ce priveam, nimeni de pe Pământ nu bănuia existența acelui proiectil infailibil.

Tot în noaptea aceea, pe îndepărtata planetă vecină s-a produs o altă explozie de gaz. Am văzut-o. O străfulgerare roșiatică pe margini, o abia ghicită proiecție pe contur, exact când cronometrul arăta miezul nopții. L-am anunțat pe Ogilvy, iar el a trecut în locul meu la telescop. Noaptea era călduroasă și mie îmi era sete, așa că m-am dus, mișcându-mă nesigur pe picioare și bâjbâind pe întuneric, până la măsuta pe care era sifonul, în vreme ce Ogilvy scotea o exclamație văzând jetul de gaz care venea drept spre noi.

În noaptea aceea, un alt proiectil invizibil pornise de pe Marte spre Pământ, la douăzeci și patru de ore fără o secundă sau două după cel dintâi. Îmi amintesc că m-am așezat la masă, acolo, pe întuneric, în timp ce prin fața ochilor îmi jucau încă pete verzi și stacojii. Mi-aș fi dorit să fumez, departe de-a bănuî semnificația imaginii de-o clipă pe care o întrezărisem și tot ce avea să-mi aducă,

foarte curând. Ogilvy a privit până la ora unu, apoi a renunțat. Am aprins lanterna și am pornit spre casa lui. Jos, pe Pământ, în întuneric, în Ottershaw și în Chertsey¹, sute de oameni dormeau în pace.

În noaptea aceea, Ogilvy emitea ipoteză după ipoteză despre condițiile de pe Marte și respingea disprețuitor ideea trivială că ar fi avut locuitori care ne trimiteau semnale. Părerea lui era că fie se abătuse o ploaie de meteoriți asupra planetei, fie tocmai avea loc o uriașă explozie vulcanică. Mi-a atras atenția cât de improbabil era ca evoluția organică să fi urmat același curs pe cele două planete alăturate.

— Șansele împotriva unei forme de existență asemănătoare omului pe Marte sunt de un milion la unu, a zis el.

Sute de observatori au văzut flama în noaptea aceea și, din nou, în noaptea următoare, pe la miezul nopții, și iarăși în a treia noapte și tot așa, zece nopți la rând, câte o flamă. De ce exploziile au încetat după cea de-a zecea, nimeni de pe Pământ n-a încercat să explice. Probabil gazele rezultate în urma canonadei i-au deranjat pe marțieni. Nori groși de fum sau de praf, care, cu un telescop puternic, se vedeau și de pe Pământ ca niște pete mici, cenușii, mișcătoare, s-au răspândit în atmosfera limpede a planetei și i-au acoperit formele de relief mai cunoscute.

Chiar și ziarele au reacționat, în cele din urmă, la aceste perturbări și au început să publice ici, colo și pretutindeni notițe referitoare la vulcanii de pe Marte. Mi-aduc aminte că publicația de semi-divertisment *Punch* s-a folosit de știre în caricaturile sale politice. Și, cu totul nebanuite, proiectilele acelea trase de marțieni către noi își vedeau de drum spre Pământ, gonind cu o viteză de mai multe mile pe secundă prin golul prăpastiei spațiului, ceas după ceas și zi după zi, mai aproape și tot mai aproape. Acum mi se pare surprinzător și de necrezut că, având prăpădul iminent

¹ Orășele din Surrey, lângă Woking, la sud-est de Londra.